

Uchwała Nr

Rady Miasta Ostrołęki

z dnia2025 r.

**w sprawie przyjęcia „Programu Wspierania Rodziny i Rozwoju Pieczy Zastępczej
w mieście Ostrołęka na lata 2025-2027”**

Na podstawie art. 176 pkt 1 i art. 179 ust. 2 oraz art. 180 pkt 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2025 r., poz. 49) uchwała się, co następuje:

§ 1.

Przyjmuje się do realizacji „ Program Wspierania Rodziny i Rozwoju Pieczy Zastępczej w mieście Ostrołęka na lata 2025-2027.” w brzmieniu stanowiącym załącznik do uchwały.

§ 2.

Wykonanie uchwały powierza się Prezydentowi Miasta Ostrołęki.

§ 3.

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Załącznik do uchwały Nr
Rady Miasta Ostrołęki z dnia
w sprawie przyjęcia
Programu Wspierania Rodziny i Rozwoju Pieczy Zastępczej
w mieście Ostrołęka na lata 2025-2027

**PROGRAM
WSPIERANIA RODZINY
I ROZWOJU PIECZY ZASTĘPCZEJ
W MIEŚCIE OSTROŁĘKA
NA LATA 2025-2027**

Spis treści

Wstęp	3
I. Organizacja wsparcia rodziny w mieście Ostrołęka w latach 2022 - 2024	4
1.1 Asysta rodzinna	4
1.2 Placówki wsparcia dziennego	5
1.3 Rodziny wspierające	5
II. Charakterystyka systemu pieczy zastępczej w mieście Ostrołęka	6
2.1 Rodzinna piecza zastępcza	6
2.2 Instytucjonalna piecza zastępcza	7
2.3 Mieszkania treningowe	8
III. Rodzina w systemie pomocy społecznej w latach 2022-2024	8
3.1 Udzielanie wsparcia kobietom i ich rodzinom w programie „Za życiem”	10
IV. Adresaci programu	11
V. Cele główne oraz cele szczegółowe i kierunki działań Programu wspierania rodziny, rozwoju pieczy zastępczej i ograniczania liczby dzieci w instytucjonalnej pieczy zastępczej w mieście Ostrołęka na lata 2025-2027	11
Limit rodzin zastępczych zawodowych na lata 2025-2027	17
VI. Przewidywane rezultaty Programu	17
VIII. Realizatorzy Programu	18
VIII. Monitoring Programu	18
IX. Źródła finansowania Programu	19

Wstęp

Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej nakłada na gminę obowiązek opracowania i realizację 3-letniego gminnego programu wspierania rodziny. Jednocześnie do zadań własnych powiatu należy między innymi opracowanie i realizacja 3-letnich powiatowych programów dotyczących rozwoju pieczy zastępczej, zawierających między innymi plan rozwoju rodzinnej pieczy zastępczej, plan ograniczania liczby dzieci w instytucjonalnej pieczy zastępczej oraz limit rodzin zastępczych zawodowych na dany rok kalendarzowy, uwzględniający założenia wynikające z planu rozwoju rodzinnej pieczy zastępczej, konieczność zapewnienia dzieciom z terenu powiatu rodzinnej pieczy zastępczej oraz ograniczanie liczby dzieci w instytucjonalnej pieczy zastępczej.

W polskim porządku prawnym dziecko ma prawo do wychowywania się w rodzinie biologicznej. Rodzina jako naturalne środowisko rozwoju dziecka winna otrzymać takie wsparcie w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych, aby dziecko mogło dorastać ze swoimi rodzicami, a w razie konieczności wychowywania poza rodziną, do opieki i wychowania przede wszystkim w rodzinnych formach pieczy zastępczej, jeśli jest to zgodne z dobrem dziecka.

Przedkładany „Program wspierania rodziny i rozwoju pieczy zastępczej w mieście Ostrołęka na lata 2025-2027” jest kontynuacją 3-letniego Programu, który był realizowany w latach 2022-2024. Zakres programu koresponduje z kierunkami działań oraz celami przyjętymi w Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Miasta Ostrołęki na lata 2024-2030. Założenia programu oparte są przede wszystkim na wsparciu rodziny, w której występują trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych. Praca z rodziną naturalną obejmuje między innymi wsparcie asystenta rodziny, poradnictwo specjalistyczne oraz pomoc prawną, a także usługi realizowane w placówkach wsparcia dziennego. Program uwzględnia ponadto potrzeby środowiska lokalnego w obszarze pieczy zastępczej, w szczególności dzieci i młodzieży przebywających w rodzinach zastępczych i placówkach opiekuńczo-wychowawczych. Wskazuje przede wszystkim na konieczność rozwoju pieczy zastępczej, tworzenia nowych zawodowych rodzinnych form pieczy zastępczej, prowadzenia szkoleń dla rodzin zastępczych, promocję rodzicielstwa zastępczego na terenie miasta Ostrołęki oraz kontynuację zapewniania specjalistycznego wsparcia. Bierze także pod uwagę podejmowanie działań na rzecz deinstytucjonalizacji pieczy zastępczej i rozwoju warunków sprzyjających indywidualizacji pracy z dzieckiem oraz poprawy funkcjonowania wychowanków opuszczających pieczę zastępczą. Dodatkowo, realizacja Programu obejmuje wsparcie zgodnie z ustawą o wsparciu kobiet w ciąży i ich rodzin „Za życiem”. Zadanie to jest realizowane przede wszystkim przez zapewnienie dostępu do poradnictwa w zakresie rozwiązań wspierających rodzinę, wypłatę jednorazowego świadczenia z tytułu urodzenia dziecka oraz innych świadczeń.

I. Organizacja wsparcia rodziny w mieście Ostrołęka w latach 2022 - 2024

Obowiązek wspierania rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych, określony w ustawie o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, spoczywa na jednostkach samorządu terytorialnego oraz na organach administracji rządowej. Obowiązek ten realizowany jest we współpracy ze środowiskiem lokalnym, sądami i ich organami pomocniczymi, policją, instytucjami oświatowymi, służbą zdrowia, a także kościołami i związkami wyznaniowymi oraz organizacjami pozarządowymi i społecznymi.

Wsparcie rodziny powinno mieć charakter profilaktyczny i ochronny. Działania profilaktyczne skierowane są przede wszystkim do rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo - wychowawczych, dotkniętych przemocą, ubogich i zagrożonych ubóstwem. Praca z rodziną prowadzona jest przede wszystkim przez pracowników socjalnych i asystentów rodziny Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Ostrołęce. Praca ta ukierunkowana jest na poprawę relacji wewnątrzrodzinnych, pomoc w integrowaniu rodziny z otoczeniem, wspieranie rodziców/opiekunów w prawidłowym wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych oraz neutralizowanie czynników negatywnie oddziałujących na dziecko.

1.1 Asysta rodzinna

Celem pracy asystenta rodziny jest aktywne wspieranie rodzin mających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych, m.in. przez pomoc w integracji rodziny, podniesieniu jej świadomości w zakresie planowania i funkcjonowania oraz rozwijaniu umiejętności opiekuńczo-wychowawczych. Zadaniem asystenta rodziny jest także udzielanie rodzinie wsparcia w prawidłowym prowadzeniu gospodarstwa domowego, pomoc w rozwiązywaniu problemów socjalnych, rodzinnych i wychowawczych. Asystent zachęca także bezrobotnych członków rodziny do podjęcia pracy i wspiera ich w utrzymaniu zatrudnienia oraz motywuje do podnoszenia kwalifikacji zawodowych lub kontynuowania nauki . Asystent rodziny współpracuje również z innymi instytucjami, działającymi na rzecz danej rodziny.

Asystent ma ułatwić rodzicom wypełnianie ról społecznych, aby nie wystąpiła konieczność umieszczenia dzieci w instytucjonalnej bądź rodzinnej pieczy zastępczej. W przypadku, gdy dzieci jednak zostaną umieszczone w pieczy zastępczej, rolą asystenta jest podjęcie działań na ich rzecz w celu jak najszybszego powrotu małoletnich do rodziny biologicznej.

Tabela 1. Wsparcie asystentów rodziny udzielane rodzinom w latach 2022-2024

Wyszczególnienie	2022	2023	2024
Liczba asystentów rodziny	6	6	6
Liczba rodzin objętych wsparciem i pomocą asystenta rodziny	92	91	95
Liczba rodzin zobowiązanych przez sąd do pracy z asystentem rodziny	16	13	11
Liczba rodzin, które zakończyły pracę ze względu na osiągnięcie celów	17	15	13

Źródło: Dane ze sprawozdań ZPWDz za 2022 rok oraz MOPR za 2023 i 2024 rok

1.2 Placówki wsparcia dziennego

Ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej przewiduje możliwość objęcia rodzin pomocą w opiece i wychowaniu dzieci poprzez ich uczestnictwo w zajęciach organizowanych przez placówki wsparcia dziennego. Zadaniem placówek wsparcia dziennego jest utrzymanie dziecka w naturalnym środowisku poprzez wsparcie funkcji opiekuńczych i wychowawczych rodziny. Placówki zapewniają dzieciom i młodzieży możliwość rozwoju w czasie wolnym od nauki szkolnej poprzez organizowanie i realizowanie różnych form zajęć edukacyjno-aktywizujących wraz z realizacją programu profilaktyki uzależnień, dożywianie, stałą współpracę z rodzicami oraz z kadrami pedagogicznymi placówek oświatowych, sądem, służbą zdrowia oraz innymi instytucjami w celu udzielenia kompleksowej pomocy rodzinom w rozwiązywaniu problemów, zwłaszcza w zakresie podejmowania interwencji wobec osób uzależnionych i współuzależnionych. W mieście Ostrołęka funkcjonuje ogółem 6 placówek wsparcia dziennego:

- „ELFY” ul. Plac Dworcowy 5,
- „GWAREK” ul. gen. J. Hallera 13,
- „GWIAZDKI” ul. gen. Wł. Sikorskiego 4,
- „POCIECHA” ul. gen. L. Bogusławskiego 4,
- „PROMYK” ul. gen. Z. Padlewskiego 51B,
- „SŁODZIAKI” ul. St. Jaracza 5.

Tabela 2. Placówki wsparcia dziennego i liczba dzieci korzystających w latach 2022-2024

Wyszczególnienie	2022	2023	2024
Liczba placówek wsparcia dziennego	6	6	6
Liczba miejsc	140	145	145
Liczba uczestniczących dzieci (narastająco w ciągu roku)	199	200	159

Zródło: Dane ze sprawozdań ZPWDz za 2022, 2023 i 2024 rok

1.3 Rodziny wspierające

Ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, jako jedno z istotnych zadań w pracy z rodziną, podkreśla wsparcie środowiska lokalnego. Ważną rolę w tym zadaniu pełnią sąsiedzi, rodziny zaprzyjaźnione, rodziny rówieśników dzieci. Możliwość skorzystania przez rodzinę w kryzysie z pomocy innej rodziny, tzw. rodziny wspierającej może mieć nieocenione znaczenie w pracy z rodziną. Rodzina wspierająca przy współpracy asystenta rodziny, pomaga rodzinie przeżywającej trudności przede wszystkim w opiece i wychowaniu dziecka, prowadzeniu gospodarstwa domowego oraz kształtowaniu i wypełnianiu podstawowych ról społecznych. Dotychczas w mieście Ostrołęka nie ustanowiono rodziny wspierającej. Pracownicy socjalni i asystenci rodziny MOPR na bieżąco informowali rodziny przeżywające trudności o możliwości dodatkowego wsparcia poprzez włączenie do pomocy rodziny wspierającej, jednak rodziny nie skorzystały z takiej możliwości. W Programie na lata 2025–2027, ujęto zadania obejmujące podejmowanie działań ukierunkowanych na rozpowszechnianie tej formy pomocy rodzinom przeżywającym trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej oraz jej organizacja w sytuacji, gdy rodzina wspierająca zostanie powołana.

II. Charakterystyka systemu pieczy zastępczej w mieście Ostrołęka w latach 2022-2024

W przypadku niemożności zapewnienia dziecku opieki i wychowania przez rodziców koniecznym staje się umieszczenia dziecka w pieczy zastępczej. Dzieci umieszczone w pieczy zastępczej mają zapewnioną opiekę i stworzone odpowiednie warunki do harmonijnego rozwoju, edukacji i nabywania umiejętności radzenia sobie w samodzielnym życiu.

Pieczna zastępcza sprawowana jest w formie rodzinnej i instytucjonalnej.

2.1 Rodzinna piecza zastępcza

Na terenie miasta Ostrołęki funkcjonują następujące formy rodzinnej pieczy zastępczej:

- rodziny zastępcze spokrewnione,
- rodziny zastępcze niezawodowe,
- rodziny zastępcze zawodowe, w tym zawodowa pełniąca funkcję pogotowia rodzinnego.

Powody, dla których dzieci umieszczane są w rodzinach zastępczych są różne, łączą się jednak z niemożliwością zapewnienia przez rodziców biologicznych odpowiednich warunków do rozwoju i wychowania dziecka.

Dzieci przebywające w rodzinach zastępczych najczęściej pochodzą z rodzin dysfunkcyjnych, niewydolnych wychowawczo. Przebywanie w takim środowisku przez dłuższy okres czasu powoduje u dzieci wiele zaburzeń i trwałych negatywnych zachowań, m. in.: nie radzenie sobie z własnymi emocjami, trudności w funkcjonowaniu w grupie rówieśniczej i trudności w nauce. W konsekwencji rodziny zastępcze muszą mierzyć się z różnego rodzaju problemami. W związku z tym ważnym jest umożliwienie rodzinom zastępczym i dzieciom w nich przebywającym korzystania ze wsparcia, przede wszystkim koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej zatrudnionych w MOPR w Ostrołęce.

Tabela 3. Liczba rodzin zastępczych funkcjonujących na terenie miasta Ostrołęki

Rodzaj rodziny zastępczej	2022	2023	2024
Spokrewniona	42	42	38
Niezawodowa	9	10	9
Zawodowa	2	2	2
Zawodowa pełniąca funkcję pogotowia rodzinnego	1	1	1
Razem	54	55	50

Źródło: Dane ze sprawozdań MOPR za 2022, 2023 i 2024 rok

Tabela 4. Liczba dzieci przebywających w rodzinach zastępczych funkcjonujących na terenie miasta Ostrołęki

Rodzaj rodziny zastępczej	2022	2023	2024
Spokrewniona	54	54	52
Niezawodowa	10	10	10
Zawodowa	7	11	12
Zawodowa pełniąca funkcję pogotowia rodzinnego	4	7	7
Razem	75	82	81

Źródło: Dane ze sprawozdań MOPR za 2022, 2023 i 2024 rok

Tabela 5. Liczba dzieci z Ostrołęki przebywających w rodzinnych formach pieczy zastępczej na terenie innych powiatów w latach 2022-2024

Rok	2022	2023	2024
Liczba dzieci	16	18	18

Źródło: Dane ze sprawozdań MOPR za 2022, 2023 i 2024 rok

Tabela 6. Liczba usamodzielnianych wychowanków rodzin zastępczych w latach 2022-2024

Wychowankowie:	2022	2023	2024
Kontynuujący naukę	9	11	7
Którym przyznano pomoc na zagospodarowanie w formie rzeczowej	1	0	0
Którym przyznano pomoc pieniężną na usamodzielnienie	0	2	4

Źródło: Dane ze sprawozdań MOPR za 2022, 2023 i 2024 rok

Tabela 7. Liczba rodzin zastępczych zawodowych i niezawodowych w Ostrołęce - stan na dzień 31 grudnia 2024 r.

Formy rodzinnej pieczy zastępczej	Liczba rodzin zastępczych
Rodzina zastępcza zawodowa	2
Rodzina zastępcza zawodowa pełniąca funkcję pogotowia rodzinnego	1
Rodzina zastępcza niezawodowa	7

Źródło: MOPR w Ostrołęce

2.2. Instytucjonalna piecza zastępcza

Instytucjonalna piecza zastępcza na terenie miasta Ostrołęki sprawowana jest w formie placówek opiekuńczo-wychowawczych typu socjalizacyjnego z miejscami interwencyjnymi, w których przebywają dzieci w wieku powyżej 10 roku życia:

- Placówka Pieczy Zastępczej „Korczakówka” przy ul. Spokojnej 16 z liczbą miejsc 14, w tym 12 miejsc socjalizacyjnych i 2 miejsca interwencyjne.
- Placówka Pieczy Zastępczej „Korczakówka 2” przy ul. gen. Ludwika Bogusławskiego 17 z liczbą miejsc 8, w tym 7 miejsc socjalizacyjnych i 1 miejsce interwencyjne.

Tabela 8. Liczba dzieci łącznie przebywających w Placówce Pieczy Zastępczej „Korczakówka” i „Korczakówka 2” w Ostrołęce w latach 2022-2024

Rok	2022	2023	2024
Liczba wychowanków w tym pochodzących z:	35	24	25
miasta Ostrołęki	20	14	17
powiatu ostrołęckiego	0	0	0
innych powiatów	15	10	8

Źródło: PPZ „Korczakówka” i PPZ „Korczakówka 2” w Ostrołęce

Tabela 9. Liczba usamodzielnianych wychowanków z Placówki Pieczy Zastępczej „Korczakówka” i „Korczakówka 2” w Ostrołęce w latach 2022-2024

Wychowankowie:	2022	2023	2024
Kontynuujący naukę	19	21	17
Którym przyznano pomoc na zagospodarowanie w formie rzeczowej	2	2	4
Którym przyznano pomoc pieniężną na usamodzielnienie	0	0	1

Źródło: MOPR w Ostrołęce

Tabela 10. Liczba dzieci z miasta Ostrołęki przebywających w placówce opiekuńczo-wychowawczej na terenie innego powiatu w latach 2022-2024

Rok	2022	2023	2024
Liczba dzieci	5	4	4

Źródło: MOPR w Ostrołęce

2.3 Mieszkanie treningowe

Pełnoletni wychowankowie opuszczający rodzinną i instytucjonalną pieczę zastępczą mają możliwość korzystania z różnych form pomocy, w tym pomocy w uzyskaniu odpowiednich warunków mieszkaniowych, poprzez okresowe zamieszkanie w mieszkaniu treningowym. Na terenie miasta Ostrołęki funkcjonuje jedno mieszkanie treningowe prowadzone przez MOPR w Ostrołęce, które dysponuje trzema miejscami dla pełnoletnich wychowanków.

W ramach minimalnego standardu usług w mieszkaniu treningowym zapewnia się usługi polegające na nauce, rozwijaniu lub utrwalaniu umiejętności w zakresie:

- zaspokajania codziennych potrzeb życiowych,
- efektywnego zarządzania czasem,
- prowadzenia gospodarstwa domowego,
- załatwiania spraw urzędowych,
- utrzymywania więzi rodzinnych,
- uczestniczenia w życiu społeczności lokalnej,
- poszukiwania pracy.

Tabela 11. Liczba usamodzielnianych wychowanków z pieczy zastępczej przebywających w mieszkaniu treningowym w latach 2022-2024

Wychowankowie:	2022	2023	2024
Umieszczeni w mieszkaniu treningowym	2	4	3

Źródło: MOPR w Ostrołęce

III. Rodzina w systemie pomocy społecznej w latach 2022-2024

Z pomocy społecznej w latach 2022-2024 korzystało średnio ponad 1000 rodzin rocznie. Dane zawarte w tabeli nr 12 pokazują systematyczny spadek liczby rodzin

korzystających z pomocy społecznej, natomiast zwiększa się liczba rodzin objętych wyłącznie pracą socjalną.

Tabela 12. Rodziny objęte pomocą społeczną w latach 2022-2024 r.

Wyszczególnienie	Liczba rodzin		
	2022	2023	2024
Rodziny ogółem:	1 321	1 198	994
– liczba osób w tych rodzinach	2 612	2 336	1 818
w tym:			
– rodziny objęte wyłącznie pracą socjalną	322	521	689
– liczba osób w tych rodzinach	582	907	1354

Źródło: Dane ze sprawozdań MOPR za 2022, 2023 i 2024 rok

Głównym powodem korzystania osób z pomocy społecznej w mieście Ostrołęka jest długotrwała lub ciężka choroba oraz niepełnosprawność, co może wskazywać na zwiększoną podatność mieszkańców na przewlekłe choroby oraz na zjawisko starzenia się społeczeństwa. Kolejną grupę osób korzystających z pomocy stanowią osoby bezrobotne oraz rodziny wykazujące nieporadność życiową i mające trudności wychowawcze z dziećmi.

Tabela 13. Powody przyznawania pomocy w latach 2022-2024

Lp.	Powód trudnej sytuacji życiowej	Liczba rodzin		
		2022	2023	2024
1.	Ubóstwo	788	673	606
2.	Bezdomność	117	97	98
3.	Potrzeba ochrony macierzyństwa	165	146	114
4.	Bezrobocie	551	524	469
5.	Niepełnosprawność	611	573	476
6.	Długotrwała lub ciężka choroba	843	810	642
7.	Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego, w tym:			
	a) rodziny niepełne	295	282	225
	b) rodziny wielodzietne	247	235	192
		65	68	52
8.	Przemoc domowa	24	20	21
9.	Alkoholizm	224	208	200
10.	Narkomania	26	37	37
11.	Trudności w przystosowaniu po zwolnieniu z zakładu karnego	29	35	34
12.	Zdarzenie losowe	4	10	5

Źródło: Dane ze sprawozdań MOPR za 2022, 2023 i 2024 rok

W rodzinach, w których występuje bezradność w sprawach opiekuńczo - wychowawczych i w prowadzeniu gospodarstwa domowego, zaburzona struktura rodziny niekorzystnie wpływa na sytuację dziecka i jego więź z najbliższymi. Konsekwencją dla dzieci jest często dziedziczenie stanu położenia społecznego rodziny, powtarzanie drogi życiowej swoich rodziców, a w niektórych przypadkach umieszczenie w pieczy zastępczej. Najczęstszymi powodami występowania przez MOPR w Ostrołęce do Sądu Rejonowego w Ostrołęce o wgląd w sytuację rodziny są:

- problemy opiekuńczo-wychowawcze,
- przemoc fizyczna i psychiczna wobec członków rodziny związana często z nadużywaniem alkoholu i środków odurzających,
- niedojrzałość emocjonalna rodziców oraz zaburzenia osobowości,
- brak odpowiedzialności rodziców za dzieci i przenoszenie jej na organizacje społeczne, szkołę oraz inne instytucje wspierające rodzinę,
- trudności finansowe wynikające z braku pracy oraz niskiego poziomu wykształcenia.

Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i w prowadzeniu gospodarstwa domowego w 2022 roku dotyczyła 295 rodzin, a w 2023 roku – 282 rodzin. Natomiast na koniec 2024 roku liczba rodzin borykających się z powyższymi trudnościami wynosiła 225.

Rodziny w celu pokonania występujących trudności otrzymują pomoc w Miejskim Ośrodku Pomocy Rodzinie w Ostrołęce w postaci wsparcia pracownika socjalnego, asystenta rodziny, a także innych specjalistów. Jednak istnieje wiele rodzin, które potrzebują systematycznych i długofalowych oddziaływań, aby móc rozwiązać występujące w nich problemy. Liczba osób korzystających z poszczególnych form pomocy specjalistycznej ma tendencję wzrostową.

Tabela 14. Formy wsparcia oferowane przez MOPR w latach 2022-2024

Formy wsparcia	2022	2023	2024
Liczba rodzin objętych poradnictwem i wsparciem specjalistycznym Ośrodka Interwencji Kryzysowej MOPR	517	520	628
Liczba rodzin, w których prowadzona była procedura "Niebieskie Karty"	87	91	125
Liczba wszczętych procedur "Niebieskie Karty"	110	117	130

Źródło: Dane uzyskane z MOPR za 2022, 2023 i 2024 rok

3.1 Udzielanie wsparcia kobietom i ich rodzinom w programie „Za życiem”.

Wsparcie to obejmuje kobiety w ciąży i ich rodziny, a zwłaszcza rodziny, w których przyjdzie lub przyszło na świat dziecko ciężko i nieodwracalnie upośledzone, albo chore na nieuleczalną chorobę zagrażającą życiu, a także kobiety, których dziecko zmarło bezpośrednio po porodzie na skutek wad wrodzonych. Formy wsparcia obejmują między innymi zapewnienie dostępu do poradnictwa w zakresie rozwiązań wspierających rodzinę oraz udzielenie jednorazowego świadczenia z tytułu urodzenia dziecka, u którego zdiagnozowano ciężkie i nieodwracalne upośledzenie albo nieuleczalną chorobę. MOPR w Ostrołęce oferuje wymienione formy wsparcia w ramach ustawy o wsparciu kobiet w ciąży i ich rodzin „Za życiem”. Jednak dotychczas w każdym przypadku rodzina skorzystała tylko

z jednorazowego świadczenia z tytułu urodzenia dziecka. Rodziny uprawnione do pomocy w ramach ww. ustawy korzystają ze wsparcia specjalistycznego w Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej w Ostrołęce.

Tabela 15. Formy wsparcia oferowane przez MOPR w latach 2022-2024

Liczba rodzin korzystających z jednorazowego świadczenia "Za życiem"	2022	2023	2024
	3	6	1

Zródło: MOPR w Ostrołęce

IV. Adresaci programu

Uwzględniając zapisy ustawy oraz rozeznane potrzeby, za głównych adresatów Programu uznaje się przede wszystkim:

1. rodziny przeżywające trudności w realizowaniu funkcji opiekuńczo-wychowawczej,
2. rodziny dotknięte przemocą,
3. kobiety w ciąży i ich rodziny, a zwłaszcza rodziny, w których przyjdzie lub przyszło na świat dziecko ciężko i nieodwracalnie upośledzone, albo chore na nieuleczalną chorobę zagrażającą życiu, a także kobiety, których dziecko zmarło bezpośrednio po porodzie na skutek wad wrodzonych lub które po porodzie nie zabiorą do domu dziecka z powodu urodzenia dziecka niezdolnego do życia, urodzenia dziecka obciążonego wadami wrodzonymi albo śmiertelnymi schorzeniami,
4. rodziny wspierające,
5. rodzice biologiczni dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej,
6. rodziny zastępcze,
7. usamodzielniani wychowankowie pieczy zastępczej.

V. Cele główne oraz cele szczegółowe i kierunki działań Programu wspierania rodziny, rozwoju pieczy zastępczej i ograniczania liczby dzieci w instytucjonalnej pieczy zastępczej w mieście Ostrołęka na lata 2025-2027

Miasto Ostrołęka realizuje ustawowe zadania gminy i powiatu, które ujęte są w opracowywanych 3-letnich programach wspierania rodziny i rozwoju pieczy zastępczej.

W zakresie wspierania rodziny głównym celem jest wspieranie rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych, dzieci i młodzieży oraz kobiet w ciąży poprzez realizację zintegrowanego systemu pomocy i wsparcia.

Natomiast w zakresie rozwoju pieczy zastępczej głównym celem jest szeroko rozumiany rozwój pieczy zastępczej w mieście Ostrołęka, polegający na stworzeniu sieci wsparcia dla istniejących rodzin zastępczych i osób z nimi współpracujących, jak również na promocji rodzicielstwa zastępczego w celu pozyskania kandydatów do pełnienia funkcji rodzin zastępczych niezawodowych i zawodowych. Mocną stroną Programu jest rozwinięty w mieście Ostrołęka system instytucji miejskich, podmiotów i organizacji pozarządowych działających w obszarze przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu mieszkańców.

Cele główne Programu będą realizowane poprzez cele szczegółowe:

I. Wsparcie i pomoc dla rodzin

1. Podejmowanie działań interdyscyplinarnych mających na celu zapobieganie sytuacjom kryzysowym;
2. Rozwój systemu wsparcia dla rodzin zagrożonych dysfunkcjami oraz dla rodzin dysfunkcyjnych;
3. Prowadzenie działalności sprzyjającej umacnianiu rodziny i wypełnianiu przez nią roli opiekuńczo-wychowawczej;
4. Zapobieganie niedostosowaniu społecznemu dzieci i młodzieży;
5. Wsparcie dla kobiet w ciąży i ich rodzin;
6. Pozyskanie rodzin wspierających;
7. Prowadzenie działalności zmierzającej do powrotu dzieci z pieczy zastępczej pod opiekę rodziców biologicznych;
8. Wzmocnienie potencjału kadr pracujących z rodzinami wymagającymi szczególnego wsparcia

II. Rozwój pieczy zastępczej i plan ograniczania liczby dzieci w instytucjonalnej pieczy zastępczej

1. Rozwój systemu rodzinnej pieczy zastępczej i ograniczanie liczby dzieci przebywających w instytucjonalnej pieczy zastępczej.
2. Udzielanie wielokierunkowej pomocy i wsparcia usamodzielnianym wychowankom opuszczającym rodziną i instytucjonalną pieczę zastępczą
3. Limit rodzin zastępczych zawodowych

Tabela 16. Kierunki działań w ramach celów szczegółowych

Lp.	Kierunki działań w ramach celów szczegółowych	Realizatorzy	Wskaźniki
1.	Podejmowanie działań interdyscyplinarnych mających na celu zapobieganie sytuacjom kryzysowym		
1.1	Monitorowanie sytuacji dziecka w rodzinach zagrożonych kryzysem.	MOPR	Liczba monitorowanych dzieci.
1.2	Opracowywanie planu pomocy rodzinie i jej członkom oraz rozwiązywanie wspólnie z rodziną problemów przemocy w rodzinie.	Zespół Interdyscyplinarny w Ostrołęce	Liczba osób i rodzin objętych działaniami Zespołu Interdyscyplinarnego
2.	Rozwój systemu wsparcia dla rodzin zagrożonych dysfunkcjami oraz dla rodzin dysfunkcyjnych		
2.1	Zabezpieczenie rodzinom pomocy socjalnej (świadczenia pieniężne i niepieniężne), oraz zatrudnienia wspomaganego (prace społecznie użyteczne), pomoc w zdobyciu nowych kwalifikacji zawodowych oraz w znalezieniu pracy.	MOPR	Rodzaje form pomocy, liczba osób w nich uczestnicząca

Lp.	Kierunki działań w ramach celów szczegółowych	Realizatorzy	Wskaźniki
2.2	Zapewnienie osobom i rodzinom pomocy specjalistycznej w różnych obszarach m.in. (uzależnienia, przemoc w rodzinie, niepełnosprawność).	MOPR	Rodzaje form pomocy, liczba osób w nich uczestnicząca.
2.3	Zapewnienie pomocy rodzinom w formie pracy z asystentem rodziny i obejmowanie pomocą rodziny wspierającej.	MOPR	Liczba rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny i liczba rodzin objętych pomocą rodziny wspierającej
2.4	Prowadzenie monitoringu rodziny dysfunkcyjnej po zakończeniu współpracy z asystentem rodziny.	MOPR	Liczba rodzin objętych monitoringiem.
3.	Prowadzenie działalności sprzyjającej umacnianiu rodziny i wypełnianiu przez nią roli opiekuńczo-wychowawczej		
3.1	Działania mające na celu podnoszenie kompetencji opiekuńczo wychowawczych rodziców poprzez organizację warsztatów dla rodziców oraz spotkań indywidualnych z rodzinami.	MOPR, Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna	Liczba realizowanych działań, liczba rodzin w nich uczestnicząca.
3.2	Organizowanie grup wsparcia, grup samopomocowych i pomocy wolontarystycznej dla rodzin z problemami opiekuńczo-wychowawczymi oraz dla dzieci przebywających w rodzinnej i instytucjonalnej pieczy zastępczej.	MOPR	Liczba grup wsparcia, samopomocowych, liczba ich uczestników, liczba wolontariuszy oraz liczba rodzin i dzieci objętych pomocą wolontariuszy
4.	Zapobieganie niedostosowaniu społecznemu dzieci i młodzieży		
4.1	Prowadzenie programów profilaktyczno-edukacyjnych dla dzieci i młodzieży, w tym także pełnoletnich wychowanków opuszczających rodziną i instytucjonalną pieczę zastępczą	MOPR, szkoły, Zespół Placówek Wsparcia Dziennego, Placówka Pieczy Zastępczej „Korzakówka” i Placówka Pieczy Zastępczej „Korzakówka 2”, Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna	Liczba realizowanych programów.

Lp.	Kierunki działań w ramach celów szczegółowych	Realizatorzy	Wskaźniki
4.2	Organizowanie dzieciom i młodzieży form dziennej opieki w zakresie organizowania czasu wolnego.	MOPR, Zespół Placówek Wsparcia Dziennego	Liczba dzieci i młodzieży objętych formami wsparcia dziennej opieki, liczba placówek wsparcia dziennego.
5.	Wsparcie dla kobiet w ciąży i ich rodzin		
5.1	Realizacja kampanii informacyjnych mających na celu przedstawienie uprawnień przysługujących kobietom w ciąży i ich rodzinom w ramach ustawy o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin "Za życiem" oraz wsparcie kobiet, które posiadają dokument potwierdzający ciążę lub rodzin z dzieckiem, u którego zdiagnozowano ciężkie, nieodwracalne upośledzenie lub nieuleczalną chorobę zagrażającą jego życiu, powstałą w prenatalnym okresie rozwoju dziecka bądź w czasie porodu w uzyskaniu specjalistycznej pomocy.	MOPR, Poradnia Psychologiczno- Pedagogiczna	Liczba zrealizowanych spotkań informacyjnych, liczba kobiet i rodzin objętych wsparciem.
6.	Pozyskanie rodzin wspierających		
6.1	Rozprowadzenie ulotek informacyjnych dotyczących pozyskania rodzin wspierających.	MOPR	Liczba rozdanych ulotek.
6.2	Pozyskanie rodzin wspierających w zakresie pracy z rodziną przeżywającą trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych.	MOPR	Liczba pozyskanych rodzin.
7.	Prowadzenie działalności zmierzającej do powrotu dzieci z pieczy zastępczej pod opiekę rodzin biologicznych		
7.1	Zabezpieczenie rodzinom pomocy socjalnej, pomocy specjalistycznej w różnych obszarach, realizacja działań mających na celu podnoszenie kompetencji opiekuńczo-wychowawczych, treningi dla rodziców, pomoc w zdobywaniu nowych kwalifikacji zawodowych oraz w znalezieniu pracy.	MOPR	Rodzaje form pomocy, liczba osób w nich uczestnicząca.

Lp.	Kierunki działań w ramach celów szczegółowych	Realizatorzy	Wskaźniki
7.2	Współpraca asystentów rodziny i koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej.	MOPR	Liczba wspólnych działań podjętych w celu powrotu dziecka do rodziny biologicznej.
8.	Wzmocnienie potencjału kadr pracujących z rodzinami wymagającymi szczególnego wsparcia		
8.1	Wzmacnianie kompetencji zawodowych poprzez szkolenia asystentów rodziny, pracowników socjalnych, koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej, pedagogów, psychologów i innych pracowników zespołu poradnictwa specjalistycznego.	MOPR	Liczba zorganizowanych szkoleń, liczba osób w nich uczestniczących.
8.2	Przeciwdziałanie wypaleniu zawodowemu osób realizujących zadania z zakresu wspierania rodziny poprzez uczestniczenie w superwizji.	MOPR, Zespół Placówek Wsparcia Dziennego, Placówka Pieczy Zastępczej „Korczakówka” i Placówka Pieczy Zastępczej „Korczakówka 2”	Liczba super wizji. Liczba osób uczestniczących w super wizji.
9.	Rozwój systemu rodzinnej pieczy zastępczej i ograniczanie liczby dzieci przebywających w instytucjonalnej pieczy zastępczej.		
9.1	Tworzenie warunków do powstawania i działania rodzin zastępczych i rodzin pomocowych.	MOPR	Liczba utworzonych rodzin zastępczych niezawodowych i zawodowych oraz funkcjonujących rodzin pomocowych, liczba i formy prowadzonych kampanii informacyjnych w zakresie pozyskiwania kandydatów na rodziny zastępcze

Lp.	Kierunki działań w ramach celów szczegółowych	Realizatorzy	Wskaźniki
9.2	Udzielanie wsparcia finansowego osobom sprawującym rodzinną pieczę zastępczą.	MOPR	Kwota środków na wypłaty świadczeń przysługujących rodzinom zastępczym.
9.3	Organizowanie szkoleń dla rodzin zastępczych oraz kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej.	MOPR	Liczba zorganizowanych szkoleń, liczba osób w nich uczestniczących.
9.4	Zwiększenie dostępu rodzin zastępczych do bezpłatnego, specjalistycznego poradnictwa psychologicznego, pedagogicznego i prawnego.	MOPR, Poradnia Psychologiczno- Pedagogiczna	Liczba dostępnych miejsc udzielających poradnictwa specjalistycznego (ewentualnie również liczba osób objętych poradnictwem specjalistycznym).
9.5	Ułatwienie dostępu do specjalistów dla dzieci z potrzebami zdrowotnymi umieszczonych w rodzinach zastępczych i placówkach opiekuńczo-wychowawczych.	MOPR	Liczba udzielanych porad w dostępnych placówkach służby zdrowia
9.6	Zapewnienie rodzinom zastępczym wsparcia wykwalifikowanych koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej.	MOPR	Liczba zatrudnionych koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej.
9.7	Ograniczanie umieszczania dzieci w instytucjonalnej pieczy zastępczej poprzez tworzenie miejsc w rodzinnej pieczy zastępczej	MOPR	Liczba dzieci umieszczonych w instytucjonalnej pieczy zastępczej w stosunku do dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej.
10	Udzielanie wielokierunkowej pomocy i wsparcia usamodzielnianym wychowankom opuszczającym rodzinną i instytucjonalną pieczę zastępczą		
10.1	Udzielanie wsparcia finansowego usamodzielnianym wychowankom pieczy zastępczej	MOPR	Liczba osób korzystających z pomocy finansowej i kwota wypłaconych świadczeń.

Lp.	Kierunki działań w ramach celów szczegółowych	Realizatorzy	Wskaźniki
10.2	Udzielanie wsparcia mieszkaniowego usamodzielnianym wychowankom pieczy zastępczej	MOPR	Liczba osób korzystających z mieszkania treningowego
10.3	Zapewnienie usamodzielnianym wychowankom wsparcia i poradnictwa specjalistycznego.	MOPR	Liczba osób korzystających ze wsparcia specjalistów, poradnictwa prawnego.

Limit rodzin zastępczych zawodowych na lata 2025-2027

Zgodnie z art. 180 ust. 1 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej program powinien uwzględniać limit rodzin zastępczych zawodowych na dany rok kalendarzowy. Z przeprowadzonej analizy wynika, że pomimo organizowania różnych form promocji rodzicielstwa zastępczego, efektywność pozyskania kandydatów jest zbyt niska do istniejących potrzeb. W 2024 r. rodzin zawodowych było tylko 2 i 1 pełniąca funkcję pogotowia rodzinnego. Należy podejmować działania uwzględniające utrzymanie minimalnego poziomu rodzin zastępczych zawodowych w kolejnych latach.

Formy rodzinnej pieczy zastępczej	2025	2026	2027
Rodziny zawodowe	3	3	4
Rodziny zawodowe pełniące funkcję pogotowia rodzinnego	2	2	2
Rodzina zawodowa specjalistyczna	0	1	1
Ogółem:	5	6	7

VI. Przewidywane rezultaty Programu

Realizacja Programu Wspierania Rodziny i Rozwoju Pieczy Zastępczej w mieście Ostrołęka na lata 2025-2027 ma na celu uświadomienie rodzinom przeżywającym trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej, że ich sytuacja nie musi być trwała. Uwzględnia on również działania mające na celu wsparcie funkcjonujących rodzin zastępczych, a także udzielanie pomocy w procesie usamodzielnienia pełnoletnim wychowankom pieczy zastępczej. W wyniku przeprowadzonych działań przewidywane jest osiągnięcie następujących rezultatów:

- polepszenie sytuacji dziecka i rodziny,
- pozostawanie dzieci w rodzinach biologicznych,
- ograniczenie zjawiska niedostosowania społecznego,

- zminimalizowanie negatywnych zachowań w rodzinach oraz stworzenie skutecznego systemu wsparcia dla rodziny i dziecka, aby zapobiegać zabezpieczeniu dzieci w systemie pieczy zastępczej,
- wzrost świadomości społeczeństwa na temat prawidłowego funkcjonowania rodziny i poprawnych relacji rodzinnych,
- wzmocnienie lub przywrócenie poczucia bezpieczeństwa socjalnego,
- umożliwienie dzieciom umieszczonym w pieczy zastępczej powrotu do rodziny naturalnej poprzez przywrócenie jej prawidłowych funkcji,
- ograniczenie liczby dzieci w instytucjonalnej pieczy zastępczej,
- dalszy rozwój systemu rodzinnej pieczy zastępczej poprzez pozyskiwanie kandydatów do pełnienia funkcji rodzin zastępczych niezawodowych i zawodowych,
- rozwój efektywnej współpracy pomiędzy instytucjami i organizacjami realizujących szeroko pojęty program wspierania rodziny.

VII. Realizatorzy Programu

Realizowanie zadań w zakresie wspierania rodziny jest możliwe przy wykorzystaniu dostępnych zasobów miasta Ostrołęki, którego mocną stroną jest rozwinięty system instytucji miejskich, podmiotów i organizacji pozarządowych działających w obszarze przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu. Jednostką organizacyjną Miasta Ostrołęki działającą na rzecz pomocy i wsparcia rodzinom, które nie są w stanie przezwyciężyć trudnej sytuacji życiowej w jakiej się znalazły, wykorzystując własne zasoby i możliwości jest Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Ostrołęce i Zespół Placówek Wsparcia Dziennego w Ostrołęce.

Program będzie realizowany przy współpracy:

- Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- Miejskiego Zespołu Interdyscyplinarnego,
- Sądu Rejonowego w Ostrołęce,
- przedszkoli i szkół,
- Straży Miejskiej,
- Komendy Miejskiej Policji,
- organizacji pozarządowych działających w zakresie profilaktyki ochrony zdrowia, pomocy społecznej i edukacji.

W realizacji zadań ww. podmioty powinny kierować się dobrem rodziny i dziecka, a ich wspieranie traktować jako priorytet.

VIII. Monitoring Programu

Monitoring realizacji Programu Wspierania Rodziny i Rozwoju Pieczy Zastępczej w mieście Ostrołęka na lata 2025-2027 będzie opierał się przede wszystkim na gromadzeniu i analizowaniu danych będących w posiadaniu Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Ostrołęce, jako koordynatora Programu i jednocześnie instytucji wiodącej przy jego realizacji.

Dodatkowo pozyskiwane będą informacje od innych instytucji i podmiotów w zakresie wskazanym w Programie. Działania wyznaczone do realizacji będą obszarami podlegającymi monitorowaniu. Rezultatem monitoringu będą przedkładane Radzie Miasta Ostrołęki lub Prezydentowi roczne sprawozdania wynikające z przepisów ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej:

- z realizacji zadań z zakresu wspierania rodziny, o których mowa w art. 179 ust. 1,
- z efektów pracy organizatora rodzinnej pieczy zastępczej wynikające z art. 76 ust. 4 pkt 15,
- z realizacji przez Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Ostrołęce zadań z zakresu pieczy zastępczej, o którym mowa w art. 182 ust. 5.

Po zakończeniu realizacji Programu Radzie Miasta zostanie przedstawione sprawozdanie.

IX. Źródła finansowania Programu

Finansowanie Programu Wspierania Rodziny i Rozwoju Pieczy Zastępczej w mieście Ostrołęka na lata 2025-2027 odbywać się będzie w ramach środków własnych budżetu Miasta Ostrołęki, a także z dotacji oraz środków pozabudżetowych pozyskanych z zewnętrznych źródeł finansowania.

Uzasadnienie
do projektu uchwały
w sprawie przyjęcia „Programu Wspierania Rodziny i Rozwoju Pieczy Zastępczej
w mieście Ostrołęka na lata 2025-2027”

Zgodnie z art. 176 pkt 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2025 r., poz. 49) do zadań własnych gminy należy opracowanie i realizacja 3-letnich gminnych programów wspierania rodziny.

Natomiast zgodnie z art. 180 pkt 1 wymienionej ustawy do zadań własnych powiatu należy opracowanie i realizacja 3-letnich powiatowych programów dotyczących rozwoju pieczy zastępczej, zawierających między innymi coroczny limit rodzin zastępczych zawodowych.

Do 31 grudnia 2024 r. realizowany był Program wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej w mieście Ostrołęka na lata 2022 – 2024 przyjęty przez Radę Miasta Ostrołęki uchwałą Nr 523/LV/2021 z dnia 30 grudnia 2021 r. w sprawie przyjęcia „Programu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej w mieście Ostrołęka na lata 2022 – 2024”.

Niniejszy projekt programu zakłada kontynuację kierunków działań zawartych w Programie wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej w mieście Ostrołęka na lata 2022 – 2024. Realizując założenia Programu należy mieć na uwadze przede wszystkim dobro rodziny jako naturalnego środowiska rozwoju wszystkich członków, a w szczególności dzieci, które potrzebują ochrony i pomocy ze strony dorosłych. Niezwykle istotne jest poszanowanie praw dziecka, w tym prawa do opieki i wychowania w rodzinie, a w razie konieczności do opieki i wychowania w rodzinnych formach pieczy zastępczej, prawa do powrotu do rodziny, do stabilnego środowiska wychowawczego i pomocy w przygotowaniu do samodzielnego życia. Dlatego też działania w szczególności będą obejmowały wszechstronną pomoc rodzinom niewydolnym wychowawczo oraz zapewnienie opieki i wychowania dzieciom pozbawionym opieki i wychowania przez rodziców. Planowane jest dalsze podejmowanie działań na rzecz rozwoju pieczy zastępczej, w tym udzielanie skutecznego wsparcia funkcjonującym rodzinom zastępczym, jak również pozyskiwanie kandydatów do pełnienia funkcji rodzin zastępczych niezawodowych i zawodowych. Kolejnym działaniem będzie wspieranie i pomoc w procesie usamodzielnienia pełnoletnim wychowankom opuszczającym pieczę zastępczą. Wszystkie proponowane działania mają charakter długotrwały, a ich realizacja powinna w kilkuletniej perspektywie doprowadzić do stworzenia sprawnie funkcjonującego systemu wsparcia rodziny

i dziecka oraz systemu pieczy zastępczej, zgodnego z ustawowymi standardami opieki i wychowania.

Realizatorami programu będą jednostki organizacyjne Miasta Ostrołęki, takie jak: Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Ostrołęce, Zespół Placówek Wsparcia Dziennego, Placówka Pieczy Zastępczej „Korczakówka” i Placówka Pieczy Zastępczej „Korczakówka 2” , przy współpracy innych instytucji i organizacji pozarządowych.

Wobec powyższego przekazuję projekt uchwały w sprawie przyjęcia „Programu wspierania rodziny i rozwoju pieczy zastępczej w mieście Ostrołęka na lata 2025– 2027.